PERCEPERI DE ESENȚĂ ȘI CONȚINUT AL STATUTULUI MAGISTRATULUI

Andrei NEGRU,
docotor habilitat, profesor universitar (USM)
Tatiana NOVAC,
doctorand (USM)

REZUMAT

Este dificil sau practic imposibil a ne expune asupra realizării unei justiții calitative și eficiente în societatea contemporană, fără a ne expune asupra statutului magistratului. Statutul magistratului – atât statutul judecătorului, cât și al procurorului – au un caracter special, distinct de statutul funcționarului public. Caracterul special al acestui statut nu se rezumă la un ansamblu de drepturi subiective suplimentare, în coraport cu statutul juridic al altor subiecți de drept; el este accentuat printr-un sistem de obligațiuni juridice pronunțate și de garanții juridice. Statutul magistratului este determinat și de anumite principii fundamentale. Într-un regim democratic contemporan, determinarea statutului magistratului este bazată pe următoarele principii – principiul independenței magistratului, principiul imparțialității magistratului și principiul răspunderii echitabile a magistratului. Magistratul, prin menirea sa de realizare a justiției sau de contribuire la realizarea justiției, este condamnat la respectarea anumitor rigori speciale de pregătire profesională și de integritate, din motiv că justiția este percepută de societate anume prin prisma personalității intelectuale și morale a magistratului. În concluzie, distingem clar specificul structural al statutului magistratului prin natura, axiologia și particularitățile sale, care îl deosebesc de un simplu statut profesional. Primul compartiment include cerințe de instruire profesională și de integritate; al doilea compartiment este determinat de accederea în profesie și promovarea în cariera de magistrat, independența și imparțialitatea magistratului. Al treilea compartiment al statutului magistratului este orientat spre pachetul social și răspunderea juridică a magistratului, înglobând drepturile subiective personalizate. În celelalte domenii, putem vorbi numai despre drepturile subiective profesionale ale magistratului, confirmate prin normele de procedură.

Cuvinte-cheie: integritate, magistrat, justiție, instruire profesional-juridică, independența justiției, statutul magistratului.

SUMMARY

It is very difficult or practically impossible to talk about realizing a qualitative and efficient justice in the contemporary society out of the topic of the magistrate's statute. The last one, including the judge's statute and the prosecutor's statute – has specific features. This particularity is not resumed to a totality of some additional subjective rights; it is emphasized a system of legal obligations and guarantees. The magistrate's statute is also determined by some specific principles. We will mention such principles as the magistrate's independence, the magistrate's impartiality and the magistrate's reasonable responsibility – these being inherent principles for a democratic contemporary regime. As the magistrates have the purpose to realize the justice and contribute to realizing justice, it is inevitable for him to correspond to some special requirements of professionalism and integrity, because justice is perceived by the society through the intellectual personality and the morality of the magistrate. In conclusion, we may clearly distinguish the structure of the magistrate's statute, by its nature, axiology and specific features that make it be different of any other professional statute. The first section includes requirements of professionalism and integrity; the second one is determined by the access in the profession and the career advance, the magistrate's independence and impartiality. The third section of the magistrate's statute includes the social pack and the magistrate's legal responsibility that comprise personalized subjective rights. In other domains may be mentioned only professional subjective rights of the magistrate established by procedural norms.

Keywords: interstate, magistrate, justice, professional-juridical education, independence of justice, magistrate's statute.

Despre instituția statutului magistratului contemporan se vorbește mult, aceasta fiind o amplă temă de discuție și, totodată, puțin explorată. Importanța determinării esenței și structurii statutului magistratului este evidentă; fără, însă, a ne expune referitor la problema menționată, evidențiem imposibilitatea perceperii și realizării unei justiții calitative și eficiente în societatea contemporană. Statutul magistratului, ce include în sine atât statutul judecătorului, cât și statutul procurorului, are un caracter special, distinct de statutul funcționarului public. Caracterul special al acestui statut nu se rezumă la un ansamblu de drepturi subiective suplimentare, în coraport cu statutul juridic al altor subiecți de drept; el este accentuat printr-un sistem de obligațiuni juridice pronunțate și de garanții juridice. Sistemul de obligațiuni juridice incluse în statutul special al magistratului este determinat de specificul activităților profesionale ale magistratului, precum și de rolul și modul de manifestare a justiției în societatea contemporană. Pornind de la conceptul că într-o societate democratică justiția este o autoritate superioară de interpretare cazuală și de aplicare a dreptului, de la perceperea justiției drept funcție și serviciu public, menționăm necesitatea impunerii unui sistem complex de exigențe, care își găsesc reflectarea în obligațiuni juridice ale magistratului. Justiția este caracterizată, în ansamblu, prin imparțialitate, independență și integritate, aceste

principii-cerințe găsindu-și manifestare și în arealul activității profesionale a magistratului, precum și în sfera activității cotidiene a magistratului, în afara profesiei propriu-zise – timp care nu se include în orele de muncă. Independența judecătorilor este unul dintre principiile fundamentale în organizarea și realizarea justiției. În aplicarea legii, independența judecătorilor exclude noțiunile de ierarhie, subordonare[1].

Statutul magistratului este determinat de anumite principii fundamentale. Evidențierea unor sau altor principii caracteristice domeniului este primordială pentru însăși determinarea statutului magistratului ca dimensiune complexă. Într-un regim democratic contemporan, determinarea statutului magistratului este bazată pe următoarele principii – *principiul independenței magistratului, principiul imparțialității magistratului* și *principiul răspunderii echitabile a magistratului*. Cel din urmă se află în corelație inevitabilă cu principiul integrității magistratului. În contextul menționat, este necesar a aminti că statutul juridic vizat este format dintr-un ansamblu de drepturi subiective, obligațiuni juridice și garanții juridice, care, prin esența și complexitatea lor, asigură manifestarea profesională a magistratului în procesul de realizare a justiției. Aceste drepturi subiective, garanții juridice și obligațiuni juridice au un caracter absolut special, diferit de componentele similare ale statutului general al oricărui alt subiect al raporturilor juridice. Interesul public sporit față de justiție, în general, și față de magistrat, în special, argumentează necesitatea valorificării domeniului specific în aprecierea statutului juridic menționat. Ansamblul de obligațiuni juridice și drepturi subiective ce formează statutul juridic al magistratului este determinat de un sistem de garanții juridice. Natura acestora este exprimată prin norme-principii de expresie juridică. Acestea, datorită caracterului lor generic, sunt reflectate în normele Legii Fundamentale, în codurile de procedură și, mai ales, în legile organice speciale.

Pentru ca judecătorii să asigure supremația legii, ei au nevoie de un statut și de garanții speciale, orientate spre asigurarea independenței, imparțialității și integrității. Există un adevărat *Corpus Iuris* judiciar internațional[2], care reflectă preocuparea diverselor organisme internaționale mondiale, regionale, cu caracter guvernamental și neguvernamental de consolidare a rolului judecătorului. Vom menționa doar unele dintre ele: *Declarația Universală a Drepturilor Omului* (ONU, Paris, 1948) și *Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice* (ONU, 1966); *Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale* (Consiliul Europei, Roma, 1950); *Principiile de bază ale Independenței Justiției* (Adunarea Generală a ONU, 1985); *Carta Europeană privind Statutul Judecătorilor* (Consiliul Europei, Strasbourg, 1998); *Carta UE privind Drepturile Fundamentale* (Consiliul European, Nisa, 2000); *Carta Europeană a Judecătorilor* (Asociația Europeană a Magistraților, 1987); *Statutul Universal al Judecătorilor* (Uniunea Internațională a Magistraților, 1999); *Principiile de la Bangalore asupra Deontologiei Judiciare* (UNODC, Grupul Judiciar pentru Întărirea Integrității, 2001) etc.

Expresia unui drept subiectiv, care este parte componentă a statutului special al magistratului, în conținutul unei norme juridice de valoare, nominalizată anterior, acordă acestui statut forță juridică, greutate și autoritate esențială în domeniu, chiar prin forma de exprimare în calitate de normă-principiu sau de normă imperativă. Reflectarea normelor juridice, menționate în legi organice speciale, reprezintă și garantează o continuitate a normelor constituționale, care proclamă aceste garanții fundamentale, ele fiind percepute drept garanții de natură juridică. Este necesar a accentua caracterul axiologic al garanțiilor, exprimat prin natura lor sistemică; or, o normă-garanție nu prezintă valoare practică decât integrată sistemic și completată normativ cu un ansamblu logic și organizat de alte norme-garanții în domeniu. Prin aceasta și se explică atât ierarhizarea axiologică a normelor juridice, exprimată prin coraportul constituțional-organic, cât și continuitatea lor logică, exprimată prin reflectare în cadrul unui act normativ special – organic. Garanție – obligație în virtutea căreia o persoană sau o instituție răspunde de ceva; mijloc legal prin care se asigură executarea unei obligații (materiale); (*concr.*) ceea ce servește drept asigurare că o obligație luată va fi ținută[3]. În situația caracterizată, garanțiile de natură juridică sunt asigurate, în manifestarea lor de perspectivă, de însuși statul; prin intermediul anumitor instituții specializate, se asigură protecția legală a principalelor valori social-juridice – cum este, spre exemplu, *justiția* și *statutul magistratului*. La fel, sensul termenului utilizat este explicat și în alte surse specializate: GARANȚIE, *garanții,* s. f. Obligație, în virtutea căreia o persoană sau o instituție răspunde de ceva; mijloc legal prin care se asigură executarea unei obligații (materiale); (*concr.*) ceea ce servește drept asigurare că o obligație luată va fi ținută. ◊ Loc. vb. *A lua pe garanție* = a garanta. ◊ Expr. *Pe garanția cuiva* = pe răspunderea cuiva. *A da garanție* = a da asigurări că un lucru va fi îndeplinit. *A prezenta garanție de...* = a se prezenta astfel încât să trezească încrederea, să ofere siguranță. – Din fr. *garantie*, it.[1]. Expresia „ceea ce servește drept asigurare că o obligație luată va fi ținută” evidențiază coraportul existent dintre drepturile justiției și ale magistratului, acordate de către stat prin intermediul acelor norme juridice-principii, de natură declarativ-imperativă, cu statut de obligații juridice, aceste obligații fiind confirmate prin garanțiile expuse anterior. Din aceste considerente și este oportun a concretiza statutul magistratului în

arealul justiției contemporane și în cel al principiilor specifice justiției. Fiecărei obligațiuni juridice a statului, coroborate cu un drept subiectiv al magistratului, îi corespunde o expresie normativ-juridică; aceasta, la rândul său, reflectă obligațiunea juridică și dreptul subiectiv într-o normă de drept.

Structural, statutul magistratului este format dintr-un sistem logic – laconic – de drepturi subiective și obligațiuni juridice, coroborate cu ansamblul respectiv de garanții juridice.

Esențial, statutul magistratului prezintă în sine un ansamblu de drepturi subiective și obligațiuni juridice, care determină competența subiectului – magistratului, precum și comportamentul său, atât în cadrul, cât și în afara acestei competențe.

Formal, statutul magistratului este determinat printr-un ansamblu de norme de natură juridică, ierarhizate, care vizează acele drepturi subiective și obligațiuni juridice (atribuite magistratului) care exprimă însăși esența magistratului. Garanțiile magistratului sunt de natură normativ-juridică. Normativitatea garanțiilor statutului magistratului este determinată prin faptul că ideile fundamentale în domeniu sunt reflectate prin intermediul normelor. Normativitatea, în cazul dat, constă în atribuirea unui caracter rigid și stabil acestor „postulate", care, în esență, caracterizează justiția și magistratura. Stabilitatea, în context, nu înseamnă lipsă de flexibilitate. Stabilitatea echivalează mai degrabă cu obligativitatea păstrării esenței fiecărui postulat în parte, dar cu perspectiva de interpretare și adaptare la evoluția socială a fenomenului justiției și a fenomenului magistratului.

Sistemul de garanții ale justiției, altfel spus, include în sine un ansamblu de norme generale, în mare parte declarative, definitorii, care înglobează, la rândul lor, un ansamblu de drepturi și obligațiuni juridice specifice magistratului, atât în cadrul activității profesionale, cât și în afara ei. Acest sistem include garanții de natură juridică, fiind reflectate în norme juridice generale, în norme-principii.

Doctrina juridică nu vorbește despre garanții specifice în exclusivitate magistratului, care să fie absolut diferite de cele specifice justiției. Astfel, nici suportul normativ nu face o deosebire în domeniu. Chiar dacă statutul magistratului este unul distinct de statutul justiției ca entitate separată, primul rezultă din cel de-al doilea. Nu putem atribui statutului de magistrat niște garanții determinatorii, diferite de garanțiile determinatorii ale justiției în ansamblu. Statutul magistratului poate fi perceput numai în arealul de existență și manifestare a statutului justiției. Normele-garanții sunt acele norme-principii declarative sau normele definitorii. Normele definitorii exprimă fie un termen, fie un fenomen juridic. În funcție de gradul de generalitate a normei juridice ce cuprinde o garanție în domeniul justiției, aceasta poate fi de natură declarativ-determinatorie. Cu cât norma are un caracter mai concret, cu atât, în esență, ea este una imperativă. În caz contrar, ar fi diminuată însăși eficacitatea normei juridice. În fine, punctăm asupra posibilității de abordare a fenomenului unor garanții caracteristice deopotrivă justiției și magistratului. Totodată, este necesar a delimita statutul justiției de statutul magistratului. Cu toate că există un ansamblu de trăsături comune, totuși, sunt fenomene distincte. Statutul magistratului poate exista numai în arealul de manifestare a statutului justiției. Iar statutul justiției, grație complexității sale, determină condițiile de existență și de manifestare a statutului magistratului.

Reflectând asupra statutului justiției și cel al magistratului, nu putem vorbi despre o ierarhizare a garanțiilor. Pot fi garanții-principii, care sunt caracteristice atât justiției în ansamblu, cât și magistratului individual. Unele tipuri de garanții pot fi caracteristice în exclusivitate statutului magistratului, iar altele – în exclusivitate fenomenului justiției.

Astfel, inițial vom focusa cercetarea asupra obligațiunilor juridice caracteristice statutului magistratului; vorbim despre un ansamblu de obligațiuni juridice, care rezultă nemijlocit din natura justiției, natura profesiei de magistrat, destinația socială a justiției în societatea contemporană.

Natura specifică a statutului magistratului contemporan este determinată chiar de liberalismul noțiunii de magistrat. Noțiunea cuprinde, de fapt, două forme de percepere funcțională și organizațională a termenului – *magistrații judecători* și *magistrații procurori*. Or, calitatea, eficiența și aprecierea socială a justiției sunt determinate, în primul rând, de abilitățile funcționale și morale ale reprezentanților acestor două profesii. Astfel, argumentăm – formal – structura specifică a statutului special al magistratului, care nu poate fi caracterizat printr-o simplă enumerare a competențelor procedurale și a obligațiunilor de serviciu specifice funcției de judecător și celei de procuror. Originalitatea generică a statutului de magistrat este determinată de anumite principii fundamentale, ce caracterizează esența, natura și manifestarea axiologică a justiției în societatea contemporană. Anume justiția, apreciată prin categoriile de calitate și eficiență, și formează acel areal juridic favorabil pentru confirmarea realității juridice adecvate unui regim contemporan democratic. Statutul magistratului pe plan mondial, și în special al judecătorului, a constituit pentru prima dată, la cel mai înalt nivel instituțional – în cadrul Organizației Națiunilor Unite – subiect de dezbatere și reglementare distinctă în anul 1985. Anume în 1985, în perioada 26 august – 6 septembrie, cu ocazia celui de-al 47-lea Congres al ONU pentru prevenirea criminalității și tratamentul delincvenților, desfășurat la Milano, au fost adoptate „Principiile fundamentale privind independența magistraturii".

Principiile”[5] au fost confirmate de Adunarea Generală a ONU prin Rezoluțiile nr.40/32 din 29 noiembrie 1985 și 40/146 din 13 decembrie 1985. Deşi, prin titlu, „Principiile” se referă la independenţa magistraturii, în expunerea de motive se precizează preocuparea pentru stabilirea rolului judecătorului în sistemul judiciar. Aceste principii au fost stabilite, mai ales, în consideraţia judecătorilor de carieră.

Magistratul, prin menirea sa de realizare a justiţiei sau de contribuire la realizarea justiției este „condamnat” la respectarea anumitor rigori speciale de pregătire profesională şi de integritate. Acest fapt este logic sesizat chiar din motiv că justiţia este percepută de societate anume prin prisma personalităţii intelectuale şi morale a magistratului. Magistratul este, practic, singurul care urmează a interpreta şi aplica dreptul în procesul de soluționare a cauzelor de orice natură, în scopul apropierii acestuia de fenomenul dreptăţii şi echităţii.

Categoriile „inteligență” și „moralitate”, juridic exprimate, înseamnă – instruire profesională și integritate. Acestea, la rândul lor, sunt în corelație strânsă cu principiile generice, specifice justiției contemporane și sunt capabile a acorda acesteia un statut juridic în sens strict, care își găsește reflectare normativ-juridică practic în toate compartimentele sistemului de drept contemporan. Astfel, întâlnim un ansamblu de norme juridice care stabilesc drepturile subiective și obligațiunile juridice profesionale atât ale magistratului-judecător, cât și ale magistratului-procuror. Însă ansamblul menționat nu formează completamente statutul magistratului și necesită a fi perceput drept o categorie complexă. Acest statut profesional este suplinit cu un sistem de garanții normative, ce reconfirmă normele material-procesuale și determină statutul profesional al magistratului. La acest nivel, de statut profesional al judecătorului-magistrat și al procurorului magistrat, există evidente diferențieri, ce rezultă din obligațiunile profesionale nemijlocite ale diferitelor profesii. Ulterior însă atât statutul judecătorului magistrat, cât și statutul procurorului-magistrat au la bază o unitate de principii, orientate spre completarea și definitivarea statutului de magistrat, în sens larg; acestea reflectă adevărata esență a magistraturii. Vorbim despre acele principii fundamentale, orientate spre determinarea naturii justiției contemporane – principiul independenței, principiul neutralității și principiul integrității. Principiile în cauză, caracteristice justiției, constituie o sinteză calitativă a statutului generic al magistratului. Evident, aceste trei principii enumerate sunt, la rândul lor, concretizate printr-un sistem complex de alte principii, de semnificație mai restrânsă, care sunt expresia exactă a statutului generic al magistratului. Ele au fost stabilite, după cum am menționat anterior, mai ales în considerația judecătorilor de carieră. „Principiile”, în număr de 20, au fost structurate în 6 mari direcţii de acţiune: Independenţa magistraturii; Libertatea de expresie şi asociere (a magistraţilor – *n.a.*); Calificarea profesională, selecţia şi formarea; Condiţiile de lucru şi durata mandatului; Secretul profesional şi imunitatea; Măsuri disciplinare, suspendarea şi destituirea[6].

Principiile au fost ulterior promovate şi dezvoltate prin documente europene sau de nivel mondial, cum ar fi Recomandarea[7] R (94) 12 a Consiliului Europei, adoptată de Consiliul de Miniştri la 13 octombrie 1994. În expunerea de motive se precizează că Recomandarea a fost adoptată cu precădere în considerarea:

1) „principiilor” Naţiunilor Unite privind independenţa magistraturii;

2) rolului esenţial pe care judecătorii şi celelalte persoane care exercită funcţiuni judiciare îl au în apărarea drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale;

3) promovării independenţei judecătorilor;

4) necesităţii consolidării poziţiei şi puterii judecătorilor pentru instaurarea unui sistem juridic eficace şi echitabil.

Recomandarea se aplică tuturor persoanelor care exercită o funcţie judiciară, cu excepţia acelor cazuri exhaustive, care se referă doar la judecători de profesie (salarizare şi carieră). Recomandarea cuprinde 6 principii: principii generale privind independenţa judecătorilor; autoritatea judecătorilor; condiţii de muncă adecvate; asocierea; responsabilitatea judecătorilor; sancţiuni disciplinare.

Carta europeană cu privire la statutul judecătorilor a fost adoptată la reuniunea organizată sub egida Consiliului Europei între 8-10 iulie 1998, la Strasbourg, având ca temă de dezbatere statutul magistratului. În „Cuvântul înainte” de prezentare a circumstanţelor adoptării documentului, este menționat că ideea adoptării unei *Carte europene a statutului magistraţilor*[8] s-a născut în urma numeroaselor reuniuni desfăşurate la nivelul Consiliului Europei la acest subiect, ideea fiind promovată la reuniunea din iulie 1997, la solicitarea reprezentanţilor a 13 ţări europene, a Asociaţiei Europene a Magistraţilor (AEM) şi a Magistraţilor Europeni pentru Democraţie şi Libertate (MEDEL).

Statutul universal al judecătorilor[9] cuprinde 15 articole: art.1 – Independenţa; art.2 – Statutul; art.3 – Subordonarea faţă de lege; art.4 – Autonomie personală; art.5 – Imparţialitatea şi datoria de a fi rezervat; art.6 – Eficacitatea; art.7 – Activităţi conexe; art.8 – Protecţia statutului funcţiei; art.9 – Numirea; art.10 – Răspunderea civilă şi penală; art.11– Administraţia şi răspunderile în materie de disciplină; art.12 – Asocierea; art.13 – Remuneraţia şi pensia; art.14 – Mijloacele materiale; art.15 – Ministerul Public.

Cu toate că vorbim despre un statut special atribuit magistraților, componentele acestuia nu se regăsesc într-o anumită proporție; ba mai mult, este sistem de

obligaţiuni juridice şi garanţii juridice, fără a exista deosebiri esenţiale în sfera drepturilor subiective ce completează statutul în cauză. Astfel, la nivel naţional, Legea cu privire la statutul judecătorului, prin prisma art.14 – „Drepturile judecătorilor" – stabileşte sistemul de drepturi subiective, atribuite magistratului: (1) Judecătorii au dreptul:

a) să beneficieze de drepturile şi libertăţile consacrate de Constituţia şi legislaţia Republicii Moldova;

b) să fie aleşi în organele autoadministrării judecătoreşti;

c) să beneficieze, în procesul înfăptuirii justiţiei, de drepturile procesuale stabilite de legislaţia procesuală;

d) să întemeieze sindicate şi să se afilieze la sindicate sau la alte organizaţii naţionale sau internaţionale pentru reprezentarea intereselor lor, pentru perfecţionare profesională şi apărarea statutului lor;

e) să beneficieze de instruire continuă în mod gratuit, în limitele stabilite de lege;

f) să participe la elaborarea de publicaţii ori studii de specialitate, de lucrări literare sau ştiinţifice, cu excepţia celor cu caracter politic;

g) să fie membri ai unor comisii de examinare sau de întocmire a proiectelor de acte normative, a unor documente interne sau internaţionale;

h) să fie membri ai societăţilor ştiinţifice sau academice, precum şi ai asociaţiilor sau fundaţiilor care au scop ştiinţific ori profesional.

(2) Cerinţele şi dispoziţiile judecătorilor legate de înfăptuirea activităţii judecătoreşti sunt obligatorii pentru toate persoanele fizice şi juridice. Neîndeplinirea lor atrage răspunderea prevăzută de lege"[10]. În urma unei examinări detaliate, ne convingem că drepturile subiective fixate în legislaţia naţională au un caracter formal, iar obligaţiunile juridice ale acestui statut, dimpotrivă, reprezintă contrariul. Sistemul de obligaţiuni are un caracter complex, dar şi discutabil, în anumite aspecte. Art. 15 din Lege – Obligaţiile judecătorilor – prevede:

(1) Judecătorii sunt obligaţi:

a) să fie imparţiali;

b) să asigure apărarea drepturilor şi libertăţilor persoanelor, onoarei şi demnităţii acestora;

c) să respecte întocmai cerinţele legii la înfăptuirea justiţiei şi să asigure interpretarea şi aplicarea uniformă a legislaţiei;

d) să se abţină de la fapte care dăunează intereselor serviciului şi prestigiului justiţiei, care compromit cinstea şi demnitatea de judecător, provoacă îndoieli faţă de obiectivitatea lor;

e) să respecte prevederile Codului de etică al judecătorului;

f) să nu divulge secretul deliberării, informaţiile obţinute în şedinţă închisă, precum şi datele urmăririi penale;

g) să depună declaraţia cu privire la venituri şi proprietate;

h) să depună declaraţia de interese personale;

i) să-şi verifice starea de sănătate în condiţiile prevăzute la art. 61.

(2) Judecătorii sunt obligaţi să informeze imediat preşedintele instanţei judecătoreşti şi Consiliul Superior al Magistraturii despre orice tentativă de a fi influenţaţi în procesul de examinare a cauzelor.

(3) Neîndeplinirea de către judecător a obligaţiilor sale atrage răspunderea prevăzută de prezenta lege"[11].

Suplimentar, în vederea completării statutului judecătorului, legea mai evidenţiază un ansamblu de norme-garanţii de natură juridică, orientate spre asigurarea respectării drepturilor subiective, într-o stare normală de lucruri şi a respectării obligaţiunilor juridice. Cap.V al Legii cu privire la statutul judecătorului – Garantarea independenţei judecătorului – se referă la acest sistem de garanţii în limitele art.117-119. Art.117 – Asigurarea independenţei judecătorului – statuează: Independenţa judecătorului este asigurată prin:

a) procedura de înfăptuire a justiţiei;

b) procedeul de numire, suspendare, demisie şi eliberare din funcţie;

c) declararea inviolabilităţii lui;

d) secretul deliberărilor şi interzicerea de a cere divulgarea lui;

e) stabilirea răspunderii pentru lipsa de stimă faţă de judecată, judecători şi pentru imixtiune în judecarea cauzei;

f) alocarea resurselor adecvate pentru funcţionarea sistemului judiciar, crearea de condiţii organizatorice şi tehnice favorabile activităţii instanţelor judecătoreşti;

g) asigurarea materială şi socială a judecătorului;

h) alte măsuri, prevăzute de lege.

[Art.17 modificat prin LP191 din 08.05.03, MO97/31.05.03 art. 432].

Astfel, putem spune că principiul independenţei magistratului se poate realmente manifesta numai în condiţiile de realizare a principiului independenţei justiţiei şi este în strânsă corelaţie cu principiile inamovibilităţii, imparţialităţii, legalităţii, transparenţei şi publicităţii. La fel, principiul neutralităţii magistratului îşi găseşte exprimarea într-un ansamblu de norme – principii juridice de natură constituţională şi legală.

Şi, analogic, principiul integrităţii magistratului, prin prisma categoriilor de continuitate şi contiguitate, este concretizat printr-un ansamblu de principii ramurale sau interramurale. Mai mult, fenomenul integrităţii magistratului, în contextul perceperii sociale a justiţiei şi a activităţii magistratului, este re-

glementat autonom, de regulă, în formatul unor legi organice și regulamente elaborate de autoritatea de autoadministrare a justiției. Practic, toate sistemele legislative evidențiază o parte structurală din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, înzestrată cu competențe de examinare a situațiilor când este afectată integritatea magistratului.

În concluzie, putem distinge clar specificul structural al statutului magistratului prin natura, axiologia și particularitățile sale, care îl deosebesc de un simplu statut profesional.

Primul compartiment al statutului magistratului îl putem caracteriza prin două obiective fundamentale: cerințe de instruire profesională și cerințe de integritate.

Al doilea compartiment al statutului magistratului este determinat de accederea în profesie și promovarea în cariera de magistrat, independența și imparțialitatea magistratului.

Al treilea compartiment al statutului magistratului este orientat spre pachetul social și răspunderea juridică a magistratului, ce înglobează drepturile subiective personalizate. În celelalte domenii putem vorbi numai despre drepturile subiective profesionale ale magistratului, confirmate prin normele de procedură.

Sistematizarea în cauză este de o importanță primordială pentru caracterizarea profesiei de magistrat și manifestarea ei în sistemul juridic contemporan. Pot exista anumite particularități argumentate, numai în scopul deosebirii magistraților judecători de magistrații procurori și a aspectelor particulare de manifestare profesională. Evident, pentru magistrații deținători de funcții profesional-manageriale sunt instituite obligațiuni juridice, drepturi subiective, garanții juridice suplimentare, necesare pentru realizarea funcției atribuite.

Note:

[1] Danileț Cristian, *Independența justiției în statul de drept (II). Standarde de independență personală*. www.cristidanilet.ro

[2] Lazări Constantin. *Punct de vedere: Independența judecătorilor este un beneficiu al cetățenilor*. http://www.timpul.md/articol/puncte-de-vedere-independenta-judecatorilor-este-un-beneficiu-al-cetatenilor-20420.html?action=print (vizitat 18.03.2014).

[3] http://ro.wiktionary.org/wiki/garan%C8%9Bie (vizitat 25.02.2014).

[4] http://dexonline.ro/definitie/garan%C8%9Bie (vizitat 25.02.2014).

[5] Principii fundamentale asupra independenţei sistemului judiciar, adoptate de cel de-al Şaptelea Congres al Naţiunilor Unite privind prevenirea infracţiunilor şi tratamentul infractorilor, susţinut la Milano, din 26 august până la 6 septembrie 1985 şi avizate prin Rezoluţiile 40/32 din 29 noiembrie 1985 şi 40/146 din decembrie 1985 ale Adunării Generale. Expunerea de motive. www.csm1909.ro, (vizitat 16.02.2009).

[6] *Ibidem*.

[7] Recomandarea nr. (94)12 a Comitetului de Miniştri către statele membre privind independenţa, eficienţa şi rolul judecătorilor. Adoptat de Comitetul de Miniştri în data de 13 octombrie 1994 la cea de-a 516-a întâlnire a secretarilor de stat. www.//docs.google.com/viever?a=v&q=cache:0NZL178dErsJ (vizitat 16.08.2012).

[8] *Carta Europeană privind statutul judecătorilor*, adoptată la Strasbourg în perioada 8-10 iulie 1998, www.justice.gov.md, (vizitat 14.06.2012).

[9] *Statutul universal al judecătorilor* a fost adoptat de către Consiliul Central al Asociaţiei Internaţionale a judecătorilor în cadrul reuniunii desfăşurate la Taipei – Taiwan pe data de 17 noiembrie 1999. http://www.iaj-uim.org/site/modules/smartsection/category.php?categoryid=48&lang=en

[10] Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20.07.95 // *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1995, nr. 59-60/664; republicată în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2002, nr.117-119/946.

[11] *Ibidem*.